

Sygn. akt I PK 343/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka

SSA Jolanta Hawryszko (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Zespołu Szkolno - Przedszkolnego [...] przeciwko E.B.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 26 marca 2015 r.,

1. oddała skargę kasacyjną

2. zasądza od pozwanej E.B. na rzecz powoda Zespołu Szkolno - Przedszkolnego [...] kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Szkoła Podstawowa [...] w K. w dacie 31 marca 2014 r. złożyła pozew przeciwko E.B. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w zakresie punktu 1. wyroku Sądu Rejonowego w K. z 3 października 2013 r.

Sąd Rejonowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. wyrokiem z 7 października 2014 r. orzekł o pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego, tj. wyroku Sądu Rejonowego w K. z 3 października 2013 r., zaopatrzonego w klauzulę wykonalności co do punktu 1. Sąd Okręgowy w K. V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 marca 2015 r. oddalił apelację pozwanej E.B..

Sądy obydwu instancji ustaliły, że E.B. jest nauczycielem od 1982 r. Od 1 września 2001 r. podjęła pracę w Szkole Podstawowej w K. na podstawie mianowania. W roku szkolnym 2009/2010 pracowała w pełnym wymiarze zajęć jako wychowawca w świetlicy na ½ etatu (13 godzin) i pedagog na ½ etatu (10 godzin). W dacie 14 maja 2010 r. otrzymała trzymiesięczne wypowiedzenie z powodu zmniejszenia od 1 września 2010 r. ilości godzin dydaktycznych realizowanych w Szkole Podstawowej [...] w K., co uniemożliwiało dalsze zatrudnienie. Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z 3 października 2013 r. przywrócił E.B. do pracy w Szkole Podstawowej [...] w K. na poprzednich warunkach (pkt 1 wyroku). Z uzasadnienia wyroku wynika, że wypowiedzenie było nieuzasadnione, ponieważ dyrektor szkoły uwzględniając stopień awansu zawodowego nauczycieli miał możliwość przydzielenia E.B. 3 godziny pedagoga szkolnego, uzupełniając etat godzinami wychowawstwa w świetlicy; przy czym drugi pedagog szkolny był nauczycielem dyplomowanym. Wyrok z 3 października 2013 r. uprawomocnił się w dacie 18 listopada 2013 r. Wyrokowi została nadana klauzula wykonalności co do punktu 1.

E.B. zgłosiła się do pracy w szkole w listopadzie 2013 r. Początkowo 25 listopada 2013 r. zaproponowano jej 11 godzin wychowawstwa w świetlicy w Szkole Podstawowej [...] i 15 godzin wychowawstwa w świetlicy w Szkole Podstawowej [...] w K.. Na powyższe nie wyraziła zgody. Zatem zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela pismem wręczonym w dacie 18 grudnia 2013 r. powierzono pozwanej pracę na 13/26 etatu w świetlicy w SP nr

[...] w K. i na 13/26 etatu w świetlicy w SP nr [...] w K.. Pozwana podjęła pracę, ale wyłącznie w macierzystej SP w wymiarze 13 godzin tygodniowo. W roku szkolnym 2014/2015 pozwana otrzymała 26 godzin tygodniowo wychowawstwa w świetlicy w Szkole Podstawowej w K., na podstawie mianowania. Godziny pedagoga szkolnego w wymiarze nieprzekraczającym pensum w roku szkolnym 2014/2015 objął nauczyciel dyplomowany. Pozwana od 10 stycznia 2014 r. z przerwami przebywa na zwolnieniach chorobowych. We wrześniu 2014 r. świadczyła pracę tylko przez 3 dni.

Przed Sądem Rejonowym w K. zawisła sprawa z wniosku E.B. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, tj. przymuszenie Szkoły do wykonania obowiązku wynikającego z wyroku Sądu Rejonowego w K. z 3 października 2013 r.

Sąd Rejonowy ocenił, że spełnione zostały przesłanki przepisu art. 840 § 1 ust. 1 k.p.c., bowiem zobowiązanie objęte tytułem wykonawczym wygasło wskutek spełnienia świadczenia. E.B. w roku szkolnym 2014/2015 została przywrócona do pracy w SP nr [...] w K. na poprzednich warunkach, czyli na stanowisku nauczyciela mianowanego, zatrudnionego na podstawie mianowania w pełnym wymiarze zajęć za dotychczasowym wynagrodzeniem. Szkoła zaproponowała pozwanej godziny wychowawstwa w świetlicy zgodnie z kwalifikacjami pozwanej. Poprzednie warunki pracy nie oznaczały obowiązku przydzielenia godzin pedagoga szkolnego w wymiarze ½ zajęć i wychowawcy w świetlicy również w wymiarze ½ zajęć, tak jak w roku szkolnym 2009/2010, co wprost wynikało z uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w K. z 3 października 2013 r. (por. wyrok SN z 17 grudnia 1997 r., I PKN 437/97, OSNAPiUS 1998 nr 21, poz. 628; wyrok SN z 29 marca 2001 r., I PKN 318/00, OSNP 2003 nr 2, poz. 31; wyrok SN z 14 grudnia 2009 r., I PK118/09, OSNP 2011 [...] -14, poz. 171). W odmiennym przypadku powództwo powódki w sprawie IV P .../12 o przywrócenie do pracy zostałoby oddalone - skoro w roku szkolnym 2010/2011 mogła otrzymać jedynie 3 godziny pedagoga szkolnego, bowiem pozostałe godziny zasadnie przydzielono nauczycielowi z wyższym stopniem awansu zawodowego.

Sąd Okręgowy rozważając sprawę wskutek apelacji E.B. dokonał innej oceny prawnej niż Sąd Rejonowy. Doprecyzował, że w sprawie nie doszło do rozstrzygnięcia na odmiennej podstawie faktycznej niż wskazana przez powoda

czyli szkołę, bowiem w podsumowaniu uzasadnienia pozwu powód wyraźnie stwierdził, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego doszło do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło, czyli zostało przez szkołę zrealizowane; co jest równoznaczne z powołaniem się na spełnienie świadczenia. Strona powodowa w pozwie twierdziła, że dyrektor podjął wszelkie możliwe prawem przewidziane kroki w celu realizacji wyroku i zapewnienia pozwanej pracy na poprzednich warunkach, i że nie może być mowy o jakimkolwiek zaniechaniu dopuszczenia nauczyciela do pracy. Powód podkreślał w pozwie na zastosowanie, w celu wykonania wyroku, trybu przewidzianego w art. 22 Karty Nauczyciela, i przedstawiał jakie kolejno działania były realizowane przez dyrektora w celu spełnienia świadczenia.

Sąd Okręgowy przedstawiając własną ocenę prawną, dodatkowo wziął pod uwagę, że pozwana E.B. w piśmie z 3 grudnia 2013 r. adresowanym do powodowej szkoły podała, że dopuszcza wykonywanie części pensum w SP nr [...] warunkując to wydaniem stosownego dokumentu przez Prezydenta Miasta K., który powinien zostać podpisany po rozważeniu jej pisma z 27 listopada 2013 r. Pismo organu prowadzącego powodową szkołę o uzupełnieniu tygodniowego pensum nosi datę 6 grudnia 2013 r. Po otrzymaniu pisma Prezydenta pozwana złożyła kolejne oświadczenie, że nie wyraża zgody na uzupełnienie etatu w SP nr [...]. Sąd Okręgowy ocenił, że po zgłoszeniu przez pozwaną gotowości do pracy podejmowane były decyzje i uzgodnienia takie, jakie mogły dotyczyć każdego nauczyciela pozostającego w zatrudnieniu na podstawie mianowania. Jedynie na skutek przyjęcia, że pozwana zgłosiła gotowość niezwłocznego podjęcia pracy i jest pracownikiem powodowej szkoły w pełnym wymiarze godzin, możliwe było dalsze modyfikowanie warunków świadczenia przez nią pracy w oparciu o art. 22 ust. 1 Karty Nauczyciela. Sąd drugiej instancji przyznał rację pozwanej, że poprzednie warunki oznaczają konieczność przywrócenia na to samo stanowisko, jakie posiadała przed zwolnieniem. Zresztą żadne z powołanych przez Sąd Rejonowy orzeczeń nie wskazywało na to, że w odniesieniu do nauczycieli należy inaczej rozumieć obowiązek wynikający z treści art. 48 § 1 k.p. Niemniej jednak po tym, jak dyrektor oświadczył, że przywraca E.B. do pracy, mogła nastąpić zmiana warunków w trybie art. 22 Karty Nauczyciela. Sąd Okręgowy stwierdził też, że E.B. począwszy od września 2014 r. ma przydzielone zajęcia, jako wychowawca świetlicy w pełnym

wymiarze. Najistotniejsze jest jednak, że działania, które podejmowane były wobec pozwanej po wykonaniu wyroku nie mogą mieć wpływu na treść rozstrzygnięcia. Skoro na skutek wykonania wyroku przywracającego do pracy znalazła się ona w takiej sytuacji, jaka mogłaby zaistnieć gdyby stosunek pracy nie został przerwany, to Sąd Okręgowy nie dopatrył się aby art. 8 k.p. przemawiał za zmianą rozstrzygnięcia.

Skargę kasacyjną złożono w imieniu pozwanej opierając na następujących podstawach:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. - art. 42 Karty Nauczyciela przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż stanowisko wychowawcy w świetlicy jest stanowiskiem tożsamym do stanowiska pedagoga, bez uwzględnienia regulacji dotyczących sposobu ustalania wymiaru pensum oraz metodologii podziału stanowisk zastosowanej przez ustawodawcę w ramach Karty Nauczyciela jako ustawy szczególnej w odniesieniu do Kodeksu pracy, a wskutek tego uznanie, iż pozwana została skutecznie przywrócona do pracy na poprzednich warunkach po wydaniu tytułu egzekucyjnego; - art. 45 k.p. w zw. z art. 42 Karty Nauczyciela przez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że zatrudnienie pozwanej nie na stanowiskach zajmowanych bezpośrednio przed nieuzasadnionym rozwiązaniem stosunku pracy stanowi poprawną realizację przez przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach, a także dokonanie wykładni pojęcia „stanowisko pracy” oraz „przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach” jedynie w oparciu o przepisy kodeksu pracy, bez uwzględnienia regulacji Karty Nauczyciela jako aktu prawnego *lex specialis*; - art. 22 Karta Nauczyciela przez niewłaściwe zastosowanie przez uznanie, iż pozwana została przywrócona do pracy na poprzednich warunkach, następnie zaś doszło do modyfikacji warunków pracy w oparciu o art. 22 ust. 1 w/w ustawy.

2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. przez uznanie, iż nastąpiło spełnienie świadczenia skutkujące wygaśnięciem zobowiązania w postaci przywrócenia pozwanej jako nauczyciela mianowanego do pracy na poprzednich warunkach zgodnie z treścią wyroku stanowiącego tytuł wykonawczy, pomimo braku realizacji obowiązku wynikającego z tego tytułu; - art. 385 k.p.c. przez jego zastosowanie, tj.

oddalenie apelacji przez sąd II instancji z uwagi na jej bezzasadność; - art. 386 k.p.c. przez jego niezastosowanie.

Skarżąca wniosowała o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. z 26 marca 2015 r. w zakresie punktu 1. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznaniu Sądowi Okręgowemu w Ł., alternatywnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie punktu 1. i zmianę wyroku Sądu Rejonowego w K. przez oddalenie powództwa w całości.

Przyjęcie skargi do rozpoznania uzasadniono potrzebą wykładni art. 42 w zw. z art. 45 § 1 k.p. z uwagi na poważne wątpliwości i rozbieżność w orzecznictwie sądów. Karta Nauczyciela jako *lex specialis* ma pierwszeństwo przed przepisami Kodeksu pracy. Już z brzmienia preambuły tego aktu wynika szczególna rola nauczycieli jako grupy społeczno-zawodowej. Ustawodawca stwierdza bowiem, że Karta Nauczyciela powstała z uwagi na doniosłą rolę oświaty i wychowania w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w celu dania wyrazu szczególnej randze społecznej zawodu nauczyciela zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami. Przedmiotowe świadczy o tym, iż Karta Nauczyciela winna spełniać rolę aktu zapewniającego szczególną ochronę nauczycieli. Sytuacja taka powstaje m.in. w przypadku konieczności określenia konsekwencji niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy z nauczycielem mianowanym. Pomimo, że rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem mianowanym zostało całościowo uregulowane w Kartie Nauczyciela, to jednak nie zostały uregulowane konsekwencje rozwiązania przez pracodawcę stosunku pracy z nauczycielem z naruszeniem prawa. Jedynie na podstawie przepisów Kodeksu pracy można skonstruować konsekwencje niezgodnego z prawem działania pracodawcy. Instytucja przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach uregulowana została w art. 45 § 1 k.p. Brak jednak definicji przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach, co skutkuje koniecznością oceny poprawności realizacji przedmiotowej instytucji w oparciu o orzecznictwo sądowe. W tym zakresie zauważalne są rozbieżności oraz brak jednoznaczności w zakresie rozumienia pojęcia stanowisko pracy i przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach nauczyciela mianowanego, co powoduje naruszenie autonomicznego charakteru regulacji Karty Nauczyciela nadającej szczególny status ochronny grupie zawodowej nauczycieli. Sąd Najwyższy w wyroku z 2

grudnia 1992 r., I PRN 55/92 wskazał, iż pracownik przywrócony do pracy na poprzednich warunkach ma prawo domagać się zatrudnienia na tym samym stanowisku pracy, jakie zajmował uprzednio, nie wystarcza zaś zapewnienie mu pracy na stanowisku równorzędnym; podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z 26 stycznia 1999 r., I PKN 557/98 - przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach polega na dopuszczeniu pracownika do wykonywania czynności należących do jego obowiązków przed rozwiązaniem umowy o pracę; również w wyroku Sądu Najwyższego z 26 listopada 2003 r., I PK 490/02. Wykładni pojęcia „przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach” wskazującej wyraźnie na brak możliwości przywrócenia pracownika na inne niż poprzednio zajmowane stanowisko dokonał również Sąd Najwyższy w wyroku z 29 lipca 1997 r., I PKN 217/97 - przywrócenie pracownika do pracy na inne stanowisko niż poprzednio zajmowane jest niedopuszczalne (art. 45 § 1 k.p.); skarżący wskazał na tożsame orzecznictwo w Uchwale Sądu Najwyższego skład siedmiu sędziów z 28 maja 1976 r., V PZP 12/75 i wyrok Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2011 r., I PK 272/10.

Natomiast całkowicie odmienne od powyższych stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 14 grudnia 2009 r., sygn. akt: I PK 118/09. Sąd Najwyższy wskazał, iż w przypadku wygaśnięcia stosunku pracy z powodu niewykonania przez dyrektora obowiązku przywrócenia do pracy nauczyciela pozostającego w stanie nieczynnym, w razie powstania możliwości podjęcia przez niego pracy w pełnym wymiarze zajęć (art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela) nauczyciel może się domagać przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach na podstawie art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 67 k.p. i w związku z art. 91c Karty Nauczyciela, jednakże Sąd Najwyższy uznał, iż przez przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach należy rozumieć zatrudnienie na stanowisku (tym samym lub innym), na którym dyrektor szkoły był obowiązany go zatrudnić zgodnie z art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela. Ponadto, Sąd Najwyższy w wyroku z 9 marca 2011 r., II PK 225/10 uznał, iż jedynie co do zasady nie jest możliwe przywrócenie przez sąd pracownika do pracy na inne stanowisko niż poprzednio zajmowane lub na stanowisko, którego nigdy nie zajmował, zaś w uzasadnieniu wyroku z 12 listopada 2003 r., sygn. akt: I PK 524/02 Sąd Najwyższy wskazuje, iż przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach nie musi oznaczać przywrócenia na to samo stanowisko, co stanowi całkowicie

odmienną wykładnię od prezentowanej w innych, uprzednio cytowanych wyrokach. Na uwagę zasługuje również wyrok Sądu Najwyższego z 24 października 1997 r., I PKN 326/97, w którym uznał, że przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach oznacza, że pracodawca jest obowiązany zatrudnić pracownika na takim samym stanowisku jakie zajmował poprzednio, zapewnić mu możliwość wykonywania takiej samej pracy i za wynagrodzeniem zgodnym z obowiązującym u tego pracodawcy regulaminem lub taryfikatorem wynagrodzeń. Na przedmiotowy wyrok powołuje się również Sąd Najwyższy wskazując w treści uzasadnienia wyroku z 12 listopada 2003 r., I PK 524/02, że przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach oznacza, że pracodawca jest obowiązany zatrudnić pracownika na takim samym (a więc nie tym samym) stanowisku, jakie zajmował on poprzednio, zapewnić mu możliwość wykonywania takiej samej (a więc nie tej samej) pracy (...). W całkowitej opozycji do przywołanego wyroku Sądu Najwyższego z 26 listopada 2003 r. pozostaje wyrok Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2009 r., II PK 104/09, w którym Sąd dopuszcza możliwości przydzielenia nauczycielowi mianowanemu, który zostaje przywrócony na poprzednie warunki pracy, innej liczby godzin nauczania poszczególnych przedmiotów, albowiem przywrócenie nauczyciela mianowanego na poprzednie warunki pracy nie jest równoznaczne z obowiązkiem pracodawcy przydzielenia mu takiej samej liczby godzin nauczania poszczególnych przedmiotów jak przed ustaniem stosunku pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna pozwanej jest nieusprawiedliwiona. Jako punkt wyjścia zarzutów pozwana przyjęła naruszenie art. 42 Karty Nauczyciela zgłaszając, że przepis ten w związku z art. 45 § 1 k.p. jest w orzecznictwie interpretowany rozbieżnie, zatem wymaga jednolitej wykładni. W uzasadnieniu skarżąca przywołała szereg orzeczeń Sądu Najwyższego.

W przekonaniu Sądu Najwyższego rozpoznającego przedmiotową sprawę kwestia tego, na jakich warunkach pracownik przywrócony do pracy wyrokiem sądowym, powinien podjąć pracę nie budzi wątpliwości, ani doktryny, ani orzecznictwa, czego wyrazem są chociażby orzeczenia przywołane w uzasadnieniu

skargi kasacyjnej. Przepis art. 45 § 1 k.p. stanowi, że w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, sąd pracy - stosownie do żądania pracownika - orzeka o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach, jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu. Zatem niewątpliwie oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy - choćby dokonane z naruszeniem przepisów o wypowiedzaniu umów o pracę lub nieuzasadnione - prowadzi do rozwiązania stosunku pracy, czyli niweczy wszystkie skutki prawne wcześniejszego nawiązania stosunku pracy w określonej formie prawnej i na określonych warunkach pracy oraz płacy. Wskutek tego, wyrok przywracający pracownika do pracy ma charakter konstytutywny, ponieważ na jego podstawie następuje restytucja stosunku pracy, który został rozwiązany z naruszeniem prawa, bądź bez uzasadnionej przyczyny. Oznacza to odtworzenie stosunku pracy w takim zakresie, jaki istniał przed rozwiązaniem umowy o pracę, na warunkach łączącej strony umowy o pracę. Z drugiej strony, w przywróceniu do pracy tkwi jednak *implicite* stwierdzony deklaratorywnie obowiązek pracodawcy umożliwienia pracownikowi wykonywania pracy. Taki pogląd prezentuje doktryna, kładąc przy tym w przeważającej mierze nacisk, na konstruktywny charakter wyroku przywracającego pracownika do pracy - Kodeks pracy. Komentarz. Wydanie XXII, 2017, red. dr hab. Krzysztof Walczak (komentarz do art. 48 k.p.); Kodeks pracy. Komentarz, 2017, red. prof. dr hab. Arkadiusz Sobczyk (komentarz do art. 48 k.p., teza 1.).

Obszernej teoretycznej analizy charakteru prawnego wyroku przywracającego do pracy dokonał Sąd Najwyższy w uchwale z 22 grudnia 1998 r., III ZP 35/98, www.sn.pl, *Legalis*, w której co do istoty nie zakwestionował zasady prawnej wyrażonej w uchwale składu siedmiu sędziów z 28 maja 1976 r., V PZP 12/76, *Legalis* uznającej, że orzeczenie o przywróceniu do pracy pod rządem Kodeksu pracy ma charakter mieszany, konstytutywno - deklaratorywny. Sąd Najwyższy rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni aprobuje dotychczasowy jednolity pogląd, że przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach oznacza, że pracodawca jest obowiązany zatrudnić pracownika na takim samym stanowisku, jakie zajmował poprzednio, zapewnić możliwość wykonywania takiej samej pracy i za wynagrodzeniem zgodnym z obowiązującym u tego pracodawcy regulaminem

lub taryfikatorem wynagrodzeń (por. wyroki cytowane przez skarżącą). Przy tym pracodawca nie musi ponownie określać warunków zatrudnienia przez wskazanie stanowiska pracy, warunków wynagradzania i innych elementów treści stosunku pracy, ponieważ pracownik, po przywróceniu do pracy realizuje tę samą umowę, która została zakwestionowana (zob. I teza wyroku SN z 26 listopada 2003 r., I PK 490/02, OSNP 2004 nr 20, poz. 353). Wobec tego należy uznać, że oczywiście niewystarczające jest zapewnienie pracownikowi przywróconemu do pracy wyrokiem sądowym stanowiska innego niż poprzednio zajmowane, bądź powierzenie stanowiska równorzędnego. Niemniej status prawny pracownika przywróconego do pracy, już na przyszłość nie stwarza gwarancji zatrudnienia na warunkach istniejących w dacie przywrócenie do pracy. W przypadkach uzasadnionych potrzebami pracodawcy może on bowiem w wykonaniu wyroku przywracającego pracownika do pracy na poprzednich warunkach powierzyć pracownikowi, na podstawie art. 42 § 4 k.p., inną pracę niż określona w wadliwie rozwiązanej umowie o pracę, może też po przywróceniu do pracy dokonać wypowiedzenia zmieniającego warunki płacy lub pracy (tak SN w wyroku z 18 kwietnia 2000 r., I PKN 602/99, www.sn.pl, Legalis). Co więcej, po przywróceniu do pracy wyrokiem sądu ze względu na niezgodność wypowiedzenia z przepisami prawa, pracodawca może dokonać wypowiedzenia z powołaniem się na te same przyczyny, które leżały u podstaw poprzedniego wypowiedzenia, jeżeli nie były one w postępowaniu sądowym oceniane oraz zachowały aktualność w tym znaczeniu, że nadal stanowią uzasadnioną przyczynę wypowiedzenia w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. (zob. wyrok SN z 19 lipca 2005 r., II PK 372/04, OSNP 2006 nr 11-12, poz. 175). W wyroku z 18 grudnia 2006 r., II PK 150/06, OSNP 2008 nr 3-4, poz. 33 Sąd Najwyższy stwierdził, że dopuszczenie pracownika do pracy na podstawie prawomocnego wyroku przywracającego do pracy na poprzednich warunkach oznacza wykonanie tego wyroku (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.), choćby tego samego dnia pracodawca powierzył pracownikowi wykonywanie innej pracy na podstawie art. 42 § 4 k.p. i wypowiedział umowę o pracę.

Z uwagi na pragmatykę zawodową nauczycieli, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, na co trafnie zwróciła uwagę skarżąca, że pojęcie stanowiska pracy nauczyciela mianowanego należy interpretować zgodnie

z art. 42 Karty Nauczyciela, a więc odpowiednio do ujętych w tym przepisie stanowisk nauczycielskich w różnych typach szkół (por. wyrok SN z 3 grudnia 2009 r., II PK 104/09, www.sn.pl, [Legalis](http://legalis.pl) i obszernie cytowane w nim orzecznictwo). W przywołanym orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazał, że co do zasady pojęcie stanowisko nie można utożsamiać ze stanowiskiem nauczyciela posiadającego kwalifikacje związane ze szczegółowo określonym przedmiotem nauczania, gdyż przydział godzin nauczania poszczególnych przedmiotów, do nauczania których nauczyciel posiada kwalifikacje, a także uśrednienie wymiaru zajęć w okolicznościach określonych w art. 42 ust. 5b Karty Nauczyciela leży w gestii pracodawcy i należy do czynności organizujących pracę, stanowiących zwykle polecenia pracodawcy niedotyczące istotnych elementów treści stosunku pracy. W rezultacie przywrócenie nauczyciela mianowanego na poprzednie warunki pracy nie jest równoznaczne z obowiązkiem pracodawcy przydzielenia mu takiej samej liczby godzin nauczania poszczególnych przedmiotów jak przed ustaniem stosunku pracy (także wyrok SN z 5 lutego 2002 r., I PKN 849/00, www.sn.pl, [Legalis](http://legalis.pl)). W przekonaniu Sądu Najwyższego rozpoznającego aktualną sprawę, szczególny status zawodowy nauczyciela nie oznacza jednak, gwarancji niezmiennych warunków zatrudnienia na przyszłość. W tym kontekście należy dokonywać oceny analogicznej jak w przypadku innych pracowników nie objętych pragmatyką zawodową. Zatem należy przyjąć, że szkoła jako pracodawca ma obowiązek przywrócić nauczyciela mianowanego do pracy na stanowisko zajmowane przed rozwiązaniem umowy i na warunkach obowiązujących w tej umowie, co jednak nie wyklucza zmiany tych warunków w trybie art. 22 Karty Nauczyciela.

Przechodząc do sprawy należy uznać, że wywody skarżącej odwołujące się do w.w. orzecznictwa, w szczególności w odniesieniu do art. 42 Karty Nauczyciela nie harmonizują z procesowymi podstawami skargi. Mianowicie, powołując się w podstawach skargi na naruszenie przepisów postępowania, w istotnym stopniu wpływające na wynik sprawy, skarżąca nie wykazała zasadności tej podstawy. Wymaga zauważenia, że przywołany przez skarżącą art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. jest przepisem procesowym, adresowanym do sądu, którego stosowanie opiera się na przesłankach materialnoprawnych. Słusznie wskazał Sąd Okręgowy, że

przedmiotowe powództwo znajduje oparcie w treści art. 840 § 1 k.p.c., który jako środek merytorycznej obrony dłużnika pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku tym tytułem objętego i w konsekwencji zawsze odwołuje się do przyczyn materialnoprawnych, a to przez podstawy wymienione w pkt. 1-3. Należy zatem uznać, że przepis art. 840 § 1 k.p.c. jest legalnie zastosowany w razie spełnienia określonych w nim przesłanek. Skoro więc sąd rozstrzygając sprawę prawidłowo stosuje prawo materialne, to nie może być mowy o naruszeniu przepisu stanowiącego procesową podstawę orzeczenia sądu. Tak też było w sprawie, ponieważ Sąd Okręgowy prawidłowo ocenił, że pracodawca przywracając pracownika do pracy, zgodnie z wyrokiem, spełnił świadczenie. Analogicznie należy odczytywać przepis art. 385 i art. 386 k.p.c. Wskazane przepisy, jako procesowe podstawy orzecznicze, przy prawidłowości rozstrzygnięcia nie mogą być przedmiotem zaskarżenia. Skarżący nie dopatrył się w szerszym zakresie uchybień proceduralnych, które wpływałyby na istotę rozstrzygnięcia, a to zdeterminowało wynik postępowania kasacyjnego.

W myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c. w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. W sprawie Sąd Okręgowy samodzielnie ustalił, że pozwana została przywrócona do pracy na poprzednich warunkach, ponieważ z zaistniałych faktów wynika, że po zgłoszeniu przez pozwaną gotowości do pracy podejmowane były decyzje (w tym organu prowadzącego) i wzajemne uzgodnienia takie, jakie mogłyby dotyczyć każdego nauczyciela pozostającego w zatrudnieniu na podstawie mianowania. Następnie na skutek przyjęcia, że pozwana zgłosiła gotowość niezwłocznego podjęcia pracy i jest pracownikiem powodowej szkoły w pełnym wymiarze godzin, nastąpiło zmodyfikowanie warunków świadczenia pracy na podstawie art. 22 ust. 1 Karty Nauczyciela. Sąd Okręgowy ocenił legalność zachowania pracodawcy. Należy przy tym zauważyć, że Sąd Okręgowy przyznał rację pozwanej, że poprzednie warunki oznaczają konieczność przywrócenia do pracy na to samo stanowisko, które zajmowała przez rozwiązaniem umowy. Natomiast dla oceny Sądu decydująca była okoliczność, że już po przywróceniu

pozwanej do pracy, pracodawca skutecznie prawnie podjął czynności w trybie art. 22 ust. 1 Karty Nauczyciela. Wprawdzie skarżąca nadmieniła, że dla skutecznego zastosowania art. 22 Karty Nauczyciela pracownik najpierw powinien zostać przywrócony do pracy, co powinno być rozumiane jako świadczenie pracy, jednak nie wpisała tego zagadnienia w podstawy skargi; zatem kwestia ta nie mogła stanowić przedmiotu rozważań w kontekście zasadności podstaw skargi.

W konsekwencji, skoro ustalenie Sądu Okręgowego, że w sprawie zaistniały okoliczności pozwalające na stwierdzenie przywrócenia pozwanej do pracy, nie mogło zostać zakwestionowane w postępowaniu kasacyjnym, ponieważ wiąże Sąd Najwyższy, to tym samym Sąd Najwyższy uznał prawidłowość subsumpcji art. 45 k.p. w zw. z art. 42 Karty Nauczyciela, oraz art. 22 Karty Nauczyciela (por. wyrok SN z 11 stycznia 2017 r., I UK 493/15, www.sn.pl, Legalis). Miał przy tym na względzie omówione wyżej zagadnienia materialnoprawne, w rezultacie których przyjął, że Szkoła po przywróceniu pozwanej do pracy mogła dokonać modyfikacji warunków zatrudnienia na podstawie art. 22 Karty Nauczyciela.

Z tych względów skarga kasacyjna podlega oddaleniu na zasadzie art. 398¹⁴ k.p.c. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego stanowi art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 98 § 1 i 3 oraz art. 108 k.p.c., na podstawie których zasądzono na rzecz powoda koszty zastępstwa procesowego w wysokości wyznaczonej przepisem Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, tj. z dnia 25 lutego 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 490), § 12 ust. 4 pkt 2.